

J E L E N K Ö R.

61. szám

Pest, szerda. Augustus Isőjén.

1832

Foglalát: Magyar és Erdélyország (Felsőgink Schönbrunnban. Kinevezés. Adományok a' Ludoviceára. Somogyi hírek. Szatmári földrengés. Gyöngyös-Patai hat rendű arany-menyekző. A' cath. Székelység száma. Gyulai Zófia végintézete 's tordai és kolosvári tanuló ifjuság). Anglia (alsó 's felsőházi tanácskozások Baring, Hume, Palmerston beszédik töredékivel. Malcolm hajóserge 's t). Franciaország (a' nemzeti őrség szerkeztetése. Franciaország jövedelme. Apponyi gr. követ. Figyelmeztető elmélkedés 's különféle más). Németország (a' szövetségi gyűlés jul. 5 's 19iki végzei. A' hannoverai követkamara). Portugália (d. Pedro kiszáll Oportóban 's azt környékestül elfoglalja). Belgium (a' külminis-ter nyilatkoztatása). Legújabb hírek. Pénzfolyamat. Gabonáár.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Utazó Felsőgink Linzből, hova 19dikén érkeztek, a' dunaparti erősítvények 's a' Linz és Budweis közötti vasut meg szemlélte után 23ika reggelén elindulván, 27ikén délután szerencsésen Schönbrunnba jutottak.

Erdélyország alszámvevőjévé Felsőgink Urunk Csatoszegi Győrffy Mihályt méltóztatott kegyesen kinevezni.

A' magyar nemzeti katona-nevelő intézet (Ludovicea) tőkepénzét legközelebb tek. Bihar vmegye 2,200 frt., Fejér vmegye Rendei 174 frt. 's 6 xral, Nagy-Szombat sz. kir. város pedig 100 pengő frtal gyarapíták.

Kaposvár július 16ikán: Néhány nap óta a' különben magára hagyott Kaposvár csendes környéki egész mozdulat 's elevenségben látszanak lenni. A' Kapos folyója, melly innen nem messze veszi eredetét, és számtalan mocsáros berkekre fajulva századok óta nem csak a' legvirulóbb réteket 's termékeny mezőket előntvén a' gazdák' reményit semmivé tette, hanem dögleletes párolgásával a' levegőt is betöltvén, a' körül lakók egészségre nem kevés ártalmat okozott, sok száz kez foglalatostkodtat most. Már ezelőtt is számtalan ásással ügyekeztek az előntött iszapos helyeket használhatókká tenni, 's nevezetesen itt Kaposvárott a' meggázolhatlan berkeket, mellyek a' daliás századokban a' várt keríték, annyira lecsapolá az uradalmi fárodatlan szorgalom, hogy azok peshedt helyein a' leggyönyörűbb rétek nyilának. De azt használatossá tenni egészen 's általjánban magányos erő nem birhatván, az utolsó országgyűlésen annak egyesített elintéztetése határozottatott el, mellynek következtetésében e' hasznos munkához fogott azonnal a' kir. Biztosság a' körül fekvő

uradalmak önként vállalkozván a' kívántató áldozatokra; 's már most haladólag közelget a' folyameredetéhez: Kapestőhöz. A' munkát rendszeresen és igen serényen folytatják; 's reménylhetni, hogy ez idén tökéletes végre is jut. A' csatorna mintegy tíz öl szélességű, 's mennyire a' hegyes táj fekvése engedi, egyenes folyását kevés szöglet fogja gátolni. Majd minden öl távolságra tömérdek, szorosan öszveszorított, 's az óságtól egészen megfektült czövekekre akadnak az ásók. — Remélljük, hogy ott, hol a' hajdani vár' ellenében, ezelőtt több évvel az uradalmi tisztartó ásatván, egy földalatti csatornában, két egészen ép embervázra találtak, mellyek közül egyiknek kezein 's lábain rablánczok látszatának, a' régi háborgó világnak több olyan nyomaira is fognak akadni, mellyek Kaposvár történetire 's viszontagságira néminemű felvilágosítást adandnak.

E' f. h. 5kén nagy vihar támadta nálunk kevés dörgéssel, de annál vézesb felhőkkel, mellyek zuhogva lerohant jégesőre nyiltak, 's néhány határban az aratást ohajtva váró gazdák' reményit semmivé dúlták. Különben itt a' gabonák minden kiállott mostoha viszontagság mellett is alkalmas aratást ígérnek, de nem olyan szüretet általjánban a' szőlők.

Boldogasszonyfán (ugyan Somogyban, mellyet az ott lakó svábok Pulytikásznak neveznek) tek. Boldogasszonyfai Igmándy Emmánuel cs. kir. százados kapit. 's táblabíró ur, ki nyugalomra lépve hű jobbagyi között tölti jóltevő napjait, elvégezvén az itt általa kezdett 's boldog szűz tiszteletére ajánlott csinos és tágos sz. egyház-építést e' f. hónap 8kán tartá annak ünnepélyes felszenteltetésöt, mellyre, noha az előzőtt nap' iszonyú förgeteges zápora sokat visszatartóztatata, számos hi-

vatalos vendég jelent meg. Az egyházi szertartást és misét számtalan mozsárdurrogás és muzsikai zengés közt a' kerületbeli esperes végzé segédeivel, az egyházi beszédet pedig az illető plebanus, ez ünnepre helyes, értelmes, egyszersmind érzékenyen alkalmaztatva. Az ájtatosság után tisztelt kapitány ur magyaros barátsággal fűszerezett étitallal 's reggeli két óraig tartott igen víg táncz 's egyéb mulatsággal fogadá vendégeit egy tágos, e' végre zöld gallyakból igen ügyesen készített, egészen kipadolt, 's virágfüzéres és lombozatos egyszerű piperézetű szín alatt. Az isteni szolgálat végeztével a' helység előljárói plebanusok szószólása mellett eljövének, 's a' kegyes lelkű építőnek jótéteményit, 's atyai gondoskodását szívreható érzékeny szavakkal köszönik meg; ez pedig mint jobbágyinak édes atyjok lelkes oktatást adván azoknak az új templom miképen leendő használásáról, másnapra az egész helység lakóit hiteseik gyermekeik 's minden tartozóikkal meghívá 's az előbb leirt színben megvendéglé 's viradtig tartott táncmulatsággal örvendezteté; sőt hogy e' jószívűség annál kellemesb legyen, maga is nemeslelkű hiteseivel 's kisasszonyival egész a' multság végezteig jobbágyi közt fenmaradván, azokat majd maga, majd tisztelt övéi nyájas, szelíd 's vidámító biztatásokkal lelkesítették. Szép vala látni a' már félig megmagyarosult svábokat, mikép nemzeti tánczaik közé a' magyart is vegyítve, azt nem ugyan nemzetünk egész ügyes lejtéssel, de jó szívvvel magyarosodni vágyva apróztatták. Mi szép, midőn a' földes ur gyermekei gyanánt tekinti jobbágyit 's azoknak viszon gyermeki hódolással párosan tapasztalja ömledezni tisztelettel vegyült hív szeretetét! Ily meunyei érzet csak a' valódi jók mellében fakadozhat. Éljen a' nemeslelkű hős! ki életpályáját Mars mezején töltve nyert dicső sebeinek érdemét 's koszorúját jobbágyinak áldásával ohajtja végkoronául környékeztetni!

Nagy-Károlyban és szomszéd környéken jul. 15ikén esti hét órakor 16 kisebb mértékben különös intenzitású földrengés volt, melly a' templomok és számos egyéb, kivált nagyobb 's kőépületek falait megrepeszté 's az 1830iki

földingottsági állapotra juttatá. A' csanálasi jobbágyoknak minap említett tűz által okozott kár becsü szerint 357,500 forintra rüg, 's így az uradalmi 's középületekbelivel nem igen messze jár félmilliótól!

Gyöngyös-Patáról julius 22dikén. Ritka, szívemelő, 's elérzékenyítő jelenést tüntetett elő ma nagytiszt. Grieger Ferencz ur, G. Patai plebanus és több megye' táblabírája, midőn 2125 személyből álló kisdud nyájából hat koros párt állítván az oltár' zsámolyához, megújítá felettök azon szent áldást, mellyet félszázad előtt, házassági kötelelességökre megesküdvén, vettek akkori lelkipásztorjoktól. E' tisztelt buzgó papnak az ünnep' különösségéhez illesztett beszéde 's egyházi szertartási után az aranymenyekzősök gyermekeik', unokáik', egyéb rokonik', 's polgártársik' kíséretében mentek muzsika-zengés mellett a' parochiai épületbe, hol lelki pásztorjok által megvendégeltettek. Ez ünnepre a' vidékről számosan összesereglett vendég, érzékeny résztvőn az elaggott házasok' örömeiben, 's csudálták a' gondviselés e' ritka áldását. Megható látvány volt: mint borult a' hat öreg vőlegény félszázados mátkája nyakába, mint fűzték egymásra a' béke és szeretet' jelét, milly hálával viszonzák a' vendégek által az ő további boldogulásokért felköszöntött áldomás-poharakat, 's mint intették unokáikat e' hozzájuk mutatott szívesség hálás emlékezetben tartására. Ebéd után az öreg lakodalmazók nyiták meg a' tánczot, 's néhány közülök majd fiatal elevenséggel szedegeté lábait, 's forgatá mátkáját (aráját); tánczra viték a' vendégeket is. Ezután lelki atyjok különös szívességét megköszönvén, muzsikával kísértetve, hajlékjokba takarodtak. — Az idős nász-párok ezek: 1776ban egybe kelt Czéh István 's Táby Rozália, élő gyermekeik 's unokáik 9; 1780ban Tót István 's Bognár Anna, élő gyermekeik 's unokáik 24; Bernáth Mihály 's Legár Borbála, élő gyermekeik 's unokáik 16; Kórós Ferencz 's Kontos Borbála, élő gyermekeik 's unokáik 19; 1781ben Bede János és Boldog Ilona, élő gyermekeik 's unokáik 4; Babik Ferencz és Szappanos Borbála, gyermektelenek. A' hosszú élet' ezen példáit más o-

kokon kívül a' hely' jó fekvésének, 's levegői tisztaságának is tulajdoníthatni. Éljenek törzsök magyar palócz atyáinkfiai őszinte 's boldog egyszerűségben!

Az erd. egyházi megye legújabb névtára a' nemes hős és ősz Székely nemzet rom. cath. hitácsi számát 129,097re teszi; bár a' többi felekezetűekét is említené, hogy valahára lassan 's lépcsőnként jöhetnénk magyar népségünk, 's elegy ajkú laknéptársink számára nézve tisztába, annál inkább, mivel statistikáink, mint tapasztalható, mindeddig többnyire végsőségeket pártolnak.

Örvendetes nap vala Tordán július 7ike az ottani unitarium gymnasiumbeli ifjuságra nézvest, midőn consistoriumi két biztos 's több érdemes szüle jelenlétükben tanulási ügyeket megvizsgáltatása után nsTorda vmegyének huzamos ideig volt alispánja, néhai Pápay István ur özvegye szül. Gyulay Zsófia asszony végrendelese, az eddig előfordult akadályok elhárítása után, az ifjuságra nézve teljesítették. Ugyan is a' tisztelt özvegy vérszerinti atyáifiai mellett, a' tofdai unit. gymnasiumot és szentegyházat is egyenlő mértékű hagyományosnak nevezvén javaiban (a' kolosvári unit. fő-iskolának 's templomnak külön külön adott 1000 vto frton felül) a' tordai gymnasiumot végrendeletül illető 's közel 4000 vto fra terjedő jószág után bevett jövedelemből, a' tisztelt végintéző célja szerint, az eddig eltelt iskolai 4 esztendőre a' jó előnevetelű diákok, jó igyekezetű és szépen író kis osztályiak közt 480 vto frt. osztatván ki, tetemes jutalmat 's ösztönt nyert az ifjui szorgalom, 's mellette a' gymnasium könyvtára is gyarapult. Ezek előterjesztése után

Az erdélyi hiradó különösen magasztalja bátor viseletű munkálkodását a' tanuló ifjuságnak az utóbbi szelvéskori tüzoltásban, 's ebből a' Kolosvárra egyenesen háramló kárelőzés 's mentesítésben.

A N G L I A.

Az alsóház jul. 16ki ülésében ujlag előkerült az orosz-hollandi kölcsön ügye, lord Althorp a' napi rend szerint azt kívánván, hogy a' kormány ez iránt tett léptei vizsgálatára a' ház biztossággá változzék. Baring ur ellenke-

ző indítvánnyal lépett fel 's az 1815ki egyezést, 's az azt illető irományokat kíváná előterjesztetni, mert ugymond az ország olly könnyen 5 $\frac{1}{2}$ millió font sterlinget csak nem fizethet; a' ministerium pedig minapi szavazáskor (12kén l. Jelenkor 60) igen csekély szó-többséggel győzött, 's így meg kell mélyebben vizsgálai: köteles e valóban Anglia e' kölcsönt tovább is fizetni vagy nem? Az indítvány mellett Robinson és Peel, ellene Hume, Shiel, lord Althorp és Palmerston urak szóltak. Igen nevezetes Hume ur nyilatkozása: „Én ugymond el valék szánva a' ministerek ellen szavazni, mert ugy hittem, ez uttal nincs igazságok; de látván, hogy az oppositio egész ellenkezése e' tárgyban csak oda czéloz, hogy a' whigministeriumot kizaklassa 's helyette toryministeriumot toljon be, melly azonban szintugy fogott volna majd Oroszországnak fizetni, mint a' whig: — eltökéltem akár legyen a' ministeriumnak igaza akár nem, mellette szavaznom, mert az ország javával különösen a' reformbill sikerével egyezőbbnek találom, hogy a' kormányt tovább is ők vigyék 's ez a' toryk kezébe ne kerüljön.“ Lord Palmerston röviden ezt mondá: „Ha ezelőtt Anglia érdeke azt kíváná, hogy Belgium Hollandiával egyesüljön, most változván a' politikai környülmények, ugyanazon érdeke 's java Angliának kívánja meg, hogy Belgium független királyság legyen, ezt pedig Anglia maga is így akarta. Oroszország vele mind a' két esetben őszintén bánt: következőleg az irántai köteleztetések is folyvást teljesítendőek.“ Szavazáskor 191 szó volt a' ministerek mellett, 155 ellenük, 's így 36ttal győztek. A' felsőházban marquis Londonderry jelenté, hogy szerdán (18kán) kérdést fog tenni a' görög királyságot illető protocollum iránt, mi uttal az orosz-hollandi kölcsön is újra szóba jöhet. — Mint az angol ujságok, különösen a' Courier és Globe a' német szövetségi gyűlés újabb végzeteiről szólnak; az, ugymond az Allg. Zeit. a' franczia legkeserűbb cikkelyeknél is keserűbb. I. Németország.

Admiral P. Malcolm hajóhada u. m. a' 78 álgys Donegal (rajta az admiral), a' 36os Castor, 18as Orestes, és 18czas Trinculo jul.

13ikán Portsmouth előtt evezett el Plymouth felé; de hová 's mi czéllal? nem tudatik. —

A' miben még a' conferentia 's Vilmos (hollandi) király egyezni nem tudnak, így szól a' Times, az: hogy amaz legelőbb a' 24 cikkelyt kívánja a' király által aláíratni 's igéri részéről, hogy a' kívánt módosításokat Belgiumtól aztán kieszközlel; ellenben ez, (a' király) a' 24 cikkelyt nem, hanem a' vég-egyeződést akarja mingyárt készíttetni 's aláírni.

FRANCZIAORSZÁG.

A' belső minister kerülőlevelet bocsátott a' megyei praefectusokhoz, mellyben utasításokat ad a' megindítandó, (hadi szolgálatra alkalmazandó) nemzeti őrség szerkeztetése iránt. E' levelet jónak találta a' minister következő elmékedésekkel kíséreni: Most, midőn a' béke Európában naponként erősül 's a' mi állásunk és kapcsolatunk a' külföldi hatalmakkal annak tartósságaért kezeskedik, valóban épen nem szükség eszközökrül gondoskodnunk, mellyek a' kül ellenséget határinktól messze üzzék. De bár az ország bátorsága még olly nagy is, bár a' lehető háboru ideje olly messze is, még sem veheti a' kormány annak feleletterhit magára, hogy olly előrendszabást mulasszon el, mellynek hasznos létét a' kamarák megismerék 's mellynek kiviteléről a' kormány jövőndő parlamenti üléskor tudósítani köteles. Azonban habár egy részről a' mult évi april. 19iki eziránti törvényt azonnal teljesíteni kell is, más részről szintolly fontos, hogy ezen teljesítés és rendszabás kelő szempontból fogassék fel. Roszakarók, kik minden csekély környülállást hasznokra fordítanak, e' pusztá előgondos rendszabást könnyen aggodalom okává magyarázhatnák 's a' nemzeti őrség számba és sorba (liste) vételét annak tekintetnek előjeléül, hogy az (a' nemzeti őrség) rövid időn zászlóji alá fog gyűjtetni. Ennélfogvást az al-praefectusok és mairek (birák) tegyék bizonyossá a' népet, hogy e' lajstromzás csupa gondoskodásból történik, 's épen nem jelenti azt, hogy a' nemzeti őrség hazaszerelete rövid időn annak védelmére fog felszólittatni."

A' Moniteur legujabb közleménye szerint

Franciaország adó- 's egyéb rendkívüli jövedelme 1832 hat első hónapiban öszvesen 267,930,000 francra megy; az utolsó három hónapi jövedelem 9,274,000 franczal haladja meg az első háromét, általában pedig az 1831-diki utó-félévét 14,117,000 franczal, minden legujabbkori zavargások ellenére is.

A' Moniteur ellenmond kereken azon hírnek, mellyet némelly német ujságok terjesztének, mintha t. i. a' francia kormány előre tudta 's forma szerint javalta volna a' német szövetség újabb, elnyomó végzéseit. Mit akar ez által a' Moniteur? kérdi a' National, azt talán, hogy nem adott azután sem formaszertinti megegyezést? —

Bizonyosnak hirtelik, hogy marsal Mortier (trevisoi hg) Pétervárából jövő hónapban visszajő 's követül oda többé meg sem tér. — Beszélük, hogy Orleans herczeg ujonlag nyugatot fogná meglátogatni. — A' követe új gyűléstereme 's maga az egész palota augustus közepéig készen lesz 's így ez legálább nem fogja összehívásokat hátráltatni. — Braunschweig Károly herczeg Nizzából, Avignonon keresztül, Parisban megérkezett. —

Alceste brigg jul. 10ikén indult ki Marseilleből, 's rajta Lamartine Alphonse, a' költő, háznépestül. Az utóbbi Maltát érintve Konstantinápolyba, innen kis Asia 's Afrika emlékezetes tájira fog utazni. —

Don Pedro kiszálltának hire (I. Portugália) jul. 17ikén érkezett Parisba 's ennek tulajdoniták a' pénz-ár e' napi csekély emelkedtét.

Jul. 17ikén a' choleraiban elhunytak száma 205. — Egy, jul. 6ikán költ királyi rendelés a' lyoni nemzeti őrség ujdön szerkeztetésit hagyja meg. — A' Collége de France professorai a' kihunyt Remusat Abel helyébe (ki general Lamarque-kal egy nap' temetteték) Julien Szaniszló urat választák tagtársul.

Több parisi ujság, 's köztök a' Gazette, azon hirt adá jul. 19kén: hogy ausztriai nagy követ Apponyi gr. súlyos beteg, 's már a' haldoklók szentségeiben is részesült. A' Messenger ugyan e' hónap 20kán estve ellenmond e' hírnek azt állítván, hogy a' gróf e' napokban kevésbé roszul érzi ugyan magát, de fekvő

beteg nem volt 's mind 20, mind 19kén kikocsizott.— A' király jul. 17kén audientiát ada Lehon belga követ urnak, miután azon és más nap is több ministerrel dolgozván, St Cloudba visszatért.

Ezeket írják Párisból jul. 15ikéről: Ma az ifju Henrik névnapja van 's a' Carlisták-tól excessusokat várnak. Tegnap estve hirdetvényt hordozák széjjel némelly rongyszédők 's álöltözetű papok. Az mondatik benne, hogy ó Franciaországot szerencsésé teszi 's idegenek berohanásától megója. Jövöre érett korra jut; mert a' francia királyok 13 esztendő korokban már teljeskoruak 's legfőbb műveltségöket elérik. — Ama' hirdetvényben legelőször jelenik meg Henrik koronával 's pálczával; eddig scott gyermek, vagy zarándok ruhában festették, vagy a' mint erszényét egy koldusasszonynak kezébe nyomja 's a' t. De ez nem okoz nagy bajt. A' Carlisták igea szomeruk. Berry hgné vakmerő megáttalkodottsága nekik sokat ártott. Hijában küldötték hozzá a' parisi Carlisták Berryer urat (az ifjabbat), hogy t. i. ez őt elmenetelre bírassa; hijában sürgették ugyanezt Lajos-Filep agensei, hijában kérték külföldi követek, hogy ugyan az Isten szerelméért hagyjon most, csak most szándékival fel; nem használt, nem ment, 's bár sehol többé gyámolt, pénzt, segedelmet nem talál, a' hgné folyvást Vendéban van 's ott akar meghalni. — A' társaságokban sokat beszélnek itt a' német, legujabb dolgokról, u. m. a' szövetség végzésiről, melyek itt minden keblét megindítottak. Most már a' legfürcsább ítéleteket hallhatni a' dolog felől. Ezek a' szeles Francziák azt hiszik, hogy a' fejdelmek el akarják a' szabadságot Németországban nyomni; és sehogy sem látják által, hogy csak az anarchiának akarnak véget vetni a' liberalisok között, 's hogy azon végzések Németország egységét 's boldogságát valósággal előmozdítják. Egy isméretes pietista már jóval előbb mutatott nekünk ezen végzésekben kivonatkat 's mindnyájunkat igen igen megvigasztalt. — Lajos-Filep folyvást azt hiszi hogy erős, az udvariak mindig azt rebesgetik, hogy ők milly erősek! Mint a' beteg, a' ki mindig egészségről beszél,

mindig azt emlegeti, hogy ő jól emészt, nem kap rágást ha feláll, igen könnyen lélekzik, 's a' t. A' diplomaták szinte minden reggel felballagnak a' palotába, megtapintják a' pulzust (lököt), megnézik a' nyelvet 's t. ef., 's megírják haza az egészségbulletint. Már hiszen, Lajos-Filep akár erős akár gyöngé, a' Francziák ugyan most is erősek. Ők hatalmas frigyésekre találtak más nemzetieknél. Láttatlan szellemtábor ví mellettök, azonban testi karjaik is ugyancsak épek. A' francia fiatal-ság szintolly kész harczra és lelkes mint 1792-ben. Vig muzsikával járnak az ujon beirtott városunk utcáin, kalapjokon szalag és virág 's a' czédula leng mellyet huztanak; a' dal, mellyet danolnak 's a' marche, mellyen lépnek 1790diki.

NÉMETORSZÁG.

Ujabb végzések a' szövetséggyűlés 21dik üléséből (Julius 5ikén 1832) a' törvényes rend és béke fentartatása iránt a' németszövetségben:

„Meggfontolván a' jelen időkörnyülményeket 's míg azok meg nem szünek, a' szövetséggyűlés, kihallgatván önkebléből választott biztossága' tudósítását, a' nyilvános béke 's törvényes rend fentartatására következőket határoz:

I. Semmi ollyas, politikai tartalmu, időszaki, vagy husz ivnyinél kisebb más munka (nyomtatvány), melly német nyelven, de valamelly, a' németszövetséghez nem tartozó statusban jelenik meg, nem bocsáttathatik 's árultathatik valamelly németszövetségi statusban az illető kormányzék előleges engedelmével. E' tilalom általhágóit szintolly büntetés éri mint eddig általában az eltiltott munkák terjesztőit.

II. Minden politikai, vagy más nevű ugyan, de politikai célokra használt egyesület az egész németszövetségben tilos, 's az illyest kezdők vagy azokban részvevők ellen illő büntetések szabassanak.

III. Rendkívüli népgyülekezetek 's népünnepek, mellyek t. i. idő 's helyre nézve mindeddig se megengedve, se szokásban nem voltak, az illető hivatalok előleges engedelmével egyik németszövetségi statusban sem tarthatók. Az illyesekre összebeszélők

vagy írásban felszólítók meg fognak büntettetni. A' már engedve lévő népgyülekezetek- 's népünnepeknél se szabad politikai tárgyú beszédeket tartani (a' néphez); az ebben vétkezők keményen büntettetnek meg, 's kik az illyes gyülekezeteknél felírásokat 's végzéseket hoznának szóba 's azokat aláírás vagy csak szóegyezés által is elfogadtatni ügyekezzenek, még keményebb büntetés alá veendőek.

IV. Bizonyos jegyek, (példázatok), u. m. szalagok, (pántlikák), cocardok 's ef. nyilván hordozása, ha ezek más színűek, mint azon országéi, mellynek viselő alattvalója, akár belföldiektől, akár idegenektől történjék; nem különben zászlók és lobogók engedelemnélküli kifüggesztése, szabadságfa-állítás 's más illyes lázadási jel-tűzés irgalom nélkül büntettetik meg.

V. A' tudomány-egyetemekre (universitas) nézve az 1819 szeptember 20iki 's 1821 augusztus 2iki ideigleni (provisorius) határozatok, különösen azoknak 2 és 3 §ök, a' mennyiben ez még eddig nem történt volna, most általában 's multhatlanul teljesítetni fognak. Az érdeklött §ek pedig így szólnak:

§ 2. A' szövetségi kormányok kötelezik magokat, hogy statusaikban az olly egyetem-beli 's más professorokat, kik hivatalok körén túl lépven, az ifjuság szívére való törvényszeres hatásokkal visszaélnek, 's káros, t. i. a' nyilvános rend és békét sértő, vagy a' már fenálló statusintézkedések (nem alkotmányok) alapjait felduló oktatmányokat terjesztvén, eléggé kimutaták, hogy a' reájok bizott fontos hivatal (tanítás) viselésére nem alkalmasak, hivatalaiktól elmozdítják. — Az így elmozdított tanító semmi más szövetségi statusban sem kaphat nyilvános oktatói hivatalt.

§ 3. Az egyetemeknél felállított titkos vagy engedmény-nélküli szövetkezések 's társaságok ellen hozott régibb törvények teljes erejükben 's egész szigorúsággal alkalmaztasanak, különösen pedig a' néhány év előtt kezdődött „allgemeine Burschenschaft“ nevű egyesületre annál is bizonyosabban terjesztessenek, minthogy ez folyvást tartó közösülést 's levelezést vesz czélul az universitások között, a' mit általában nem engedhetni meg.

E' pontra különös figyelemmel legyenek a' kormány megbizotti. Egyszersmind megegyeznek a' kormányok abban: hogy azok, kik a' jelen végzés kihirdetése után, bebizonyíthatólag, valamelly titkos vagy meg nem engedett egyesületbe léptek, vagy abban megmaradtak, semmi nyilvános hivatalra sem fognak bocsátatni.

VI. A' szövetségi kormányok a' legpontosb politiai szem alatt fognak tartatni minden ollyas hazabelit (belföldit), ki nyilvános tett, beszéd, vagy iromány által lázító planumokban vett részt, vagy legalább illyes részvét alapos gyanujába esett. Minden statusveszélyeztető titkos közösületet 's illyesekbe avatkozott személyek iránt tett fölfedezéseket egymással közlendik, 's az ez iránti, további nyomozásokban egymást egész készség és sietséggel segítendik.

VII. Hasonló figyelem fordítassék azon idegenekre, kik politikai vétségek miatt menekedtek valamelly szövetségi statusba, ugy szinte azon bel- és külföldiekre, kik ollyas helyek 's vidékekről jönnek, hol a' szövetségi vagy egyes német kormányok felforgatására szövetkezések alakultak. Erre az utlevelek iránti rendeletek pontosan teljesítendőek 's ha szükség, keményebbekké teendőek.

VIII. Azok, kik egyik szövetségi statusban politikai vétséget követvén el, másba szöktek, mihelyest kívántatik 's ha nem e' másik szövetségi status alattvalóji, nyomban kiadatnak.

IX. A' szövetségi statusok kölcsönös és rögtöni fegyveres segedelmet ígérnek egymásnak, 's e' végre az 1830 oct. 21iki végzés rendszabását folyvást 's mindaddig, mig ezt Németország békessége kívánatossá teszi, teljesítendik.

X. A' szövetségi gyűlést mind arról, a' mit e' pontok teljesítéseül külön statusaikban a' környülményekhez képest rendelendnek, tudósítani fogják.

Kironat a' 26dik ülés protocollumából Jul. 10diki 1832. § 240.

Végzés:

1. A' Badenben megjelenő „Freisinnige“ 's „Wächter am Rhein“ czimű ujságok elnyomatnak (unterdrückt), minden

német statusban eltiltatnak 's további folytatások tilos.

2. A' badeni kormányt kérendi követség, hogy e' végzést nyomban teljesítse 's erről tudósítson.

3. Következéleg Wagner Fridrik az elsőnek és Schlund Fridrik a' másodiknak nevezett szerkeztetőji hasonló munkák szerkeztetésétől öt esztendőre mától eltiltatnak.

4. Minden szövetségi kormány meghívatik e' végzés kihirdetése 's teljesítésére, egyszersmind az erről négy hét alatt adandó tudósításra.

5. A' badeni nagyhercegi kormánysszék különösen felszólítatik a' mult majusban megígért tudósítást a' nevezett két ujság valóságos redactorai felől két hét alatt beküldeni.—

Micsoda szempontból tekinti az europai valamennyi liberalis ujság a' német szövetség előbbi ('s annál inkább a' mostani) végzésit, legjobban kitetszik abból, hogy az Oesterreichischer Beobachter jónak ítélte azokat (az előbbiket, l. Jelenkor 57, 58), azoknak törvényességét, szellemét 's irányzatit a' francia Constitutionel jul. 16iki czikkelye ellen védeni. A' francia ujságok különösen az ellen panaszkodnak, hogy e' végzések a' francia kormány tudta nélkül hozattak; hogy azok egyenesen Franciaország ellen intéztettek, ennek nyugalomát 's békeségét veszélyeztetik; következéleg azt kívánják a' nevezett ujságok, jelesül a' Constitutionel sürgettetni, hogy a' hatalmak általánosan katonáikat fegyvereztessék ki. — Erre azt feleli a' Beobachter (jul. 26ikán): A' hatalmak már rég kívánták e' kifegyverzést, 's valóban nem az ő hibájok, ha Europa az olly rég ohajtott nyugalommal nem élhet. A' Constitutionel 's az ő pártja, és mind azon párt, mellyek számtalan színezetben 's osztályozatban a' lelki nyugalomát zavarják, a' helyett hogy a' kormányoknak tesznek igazságtalan szemrehányásokat, tartásuk féken inkább ön vad tüzöket 's akkor az általános béke bizonyosan bekövetkezik. Nem a' hatalmak kívánják a' politikai csendet megzavarni, sőt inkább ők szünetlen a' csend fentartásán dolgoznak, 's ha a' pártvezérek ugyanezt akarnák, akkor kö-

vetkeznék a' nyugalom (requies), mellyet ők ugyan szájjal emlegetnek, de mellynek visszaálltatása ellen elméjük 's munkásságok intézve van.“

A' hanneverai követkamara jul. 14iki ülésében dr. Christiani azon, igen igen számosaktól támogatott indítványt tevő: végeznék a' Rendek, hogy a' német szövetségi gyűlés jun. 28iki rendelési ellen, mennyiben azok az ország alkotmányát, a' király, rendek, 's a' nép jussait sértő határozatokat foglalnak magokban, most tüstént a' legünnepebben, leghatósabban 's leghatározottabban protestálnak, egyszersmind pedig Ő Felsége kéressék: hogy országa és hiv népe jussai, ugy szinte az alkotmány (constitutio) 's maga ezen protestatio mellett is a' szövetség előtt szólani 's közbenjárulni méltóztatnék.“ — A' tanakodások e' fontos indítvány felett julius 19ikére halasztattak.

PORTUGÁLIA.

Lissaboni levelek julius 3ikáról ezen főváros környülményit don Pedro részére kedvezőknek írják. Köz volt a' hiedelem, hogy a' sereg don Migueltől elpártol, mert a' szökést minden kemény rendszabás olly kevésbé tudá hátráltatni, hogy nem rég don Pedro-nak egyik hajója 60 legényt vett fel a' partokon tiszteikkel együtt. A' ministerek 's fő hadi tisztek, nem tudhatni mi okból, azt látszóttak hinni, hogy don Pedro Oportónál akar kiszállani 's mindenek előtt egész hatalmával ezen várost venni birtokába. E' miatt az oportoi polgári 's katona tisztségekhez parancsolat ment, hogy a' városból vonuljanak vissza, mi helyett az expeditio elérkezik, melly ugy is sokkal erősebb, hogy sem foganattal ellen állhassanak; a' kincs- és levéltárt 's minden nyilvános okleveleket vitessenek Spanyolország felé, magok pedig az amarantei uton, vagy ha ugy kívántatnék, a' Tamega partjain húzódnának ellenállásra össze. A' készülétek, mellyek e' parancsolat végbehajtására Oportóban tétettek, egészen elrénítik a' lakosokat, kik attól félnek, hogy a' katonák, mielőtt elvonulnának, a' várost kirabolják vagy épen fel is gyújtják. A' Miguelisták főbbői Oportóban szintén el vannak e' rendszabás ál-

tal kedvetlenül, mert az nyilván mutatja, hogy a kormány e város oltalmára semmit sem fog tenni.

Don Pedro jul. 8dikán Oporto előtt kiszállott 's más nap e várost csaknem minden kardcsapás nélkül elfoglala. E' hir jul. 14iken jött Falmouthba, hová azt Firebrand nevü angol gőzhajó, melly egyenest Oportotul jöve, hozá. T. i. don Pedro hajóserege vasárnap este (jul. 8dikán) Oporto előtt megérkezvén, kihányta vasmacskáit (horgonyait) 's látván don Pedro, hogy semmi készület sincs téve őt a' kiszállásban meggátolni, rendelkezéket tön sergeinek más nap mingyárt kiszállíttatásokra. Ez meglett, 's a' 7,500 főbül (kik közt 1000 angol és francia) álló kisdud tábor jul. 9iken reggel a' Douero-tól éjszakra fekvő Matozinhos falu előtt állott. Viva! Viva! kiáltások közt a' sereg Oporto ellen készült 's don Pedro látván, hogy egy csapatka lovasságon kívül, melly egyszeri lövés után nyomban visszatért, ellene senki sem jó, az indulást megparancsolá. Oportóban azalatt a' miguel-párti főhivatal, valamint a' kiszállást minden ellenzés nélkül megengedé, ugy most elhatározá, az ország másod fővárosát is áltbocsátani. A' katonákkal 's Miguel hűveivel tehát általkelt a' Duero folyamon, 's a' hidat maga után lerombolta. Az így védtelenül hagyott Oportóba don Pedro még azon nap este a' nép örömrivadozása között bement 's minthogy don Miguel seregei Oportoval szemben, Villa Novaban, állának, parancsot adott elűzetésükre. E' végre a' gőzhajói pattantyuk védelme alatt 3000 ember szállíttatott sajkákon a' tulsó partra, kik csekély ellenállás után az ellenséget magok előtt hajtván Villa Novat is szerencsésen elfoglalák. Jul. 11iken reggel, midőn a' Firebrand (angol gőzhajó) Oportot elhagyá, don Pedro mind a' két part birtokában volt 's győzedelmit folytatva egyenest a' fővárosnak szándékozott. Don Miguel

azon esetre ha veszt, (a' mi elkerülhetlennek látszik) Amerikába szándékozik. Boston nevü éjszakamerikai Corvette a' partok mellett szállong, don Miguel kincseinek egy része több ladában már is reá szállíttatott, ugyanott van vicomte de Queluz, kit a' többi kincs 's maga don Miguel is fog hihetőleg követni.

D. Miguel decretumot bocsáta ki jul. 4iken, melly azon esetre, ha d. Pedro kiszálland, Lissabont 's a' tengermelléki helyeket mind, ostromállapotba helyezteti. Aláírta a' hadminister gróf S. Lourenço.

BELGIUM.

A' belga képviselőkamara jul. 17ki ülésében több tag felszólítására kinyilatkoztatá a' külminister: 1) hogy a' kamarák ülése legközelebb bé fog rekesztetni, 2) a' kormány mindedig újabb ajánlatokról, mellyeket a' conferentia Hollandiának tett volna, tudósítást nem kapott. 3) hogy a' kormány minden javaslatot visszavet, melly az eddig követett rendszerrel az érdeklött tárgy iránt ellenkezik. — Hasselti tudósítás szerint belga részről hirkövet küldetett legújabbán Maestrictbe felszólítani a' commandant, hogy ez a' belga földről jul. 20ka előtt vonuljon ki.

Legújabb hírek: A' Scottbill jul. 17iken kir. megerősítést kapott. — Anglia Frankfurtal 14 ezikkelyü 's kölesönös érdeken alapult kereskedési 's hajózási szerződést kötött. — Xdik Károly háznepe felső Scotiát utazza most a' bordeauxi hggel. — Walter Scott honjában Abbotsfordban tetemesen felüdült 's hintószéken kocsizgat könyvtárszobájában.

Pénzfolyamat:

Bécs (Julius 28dikán) közép ár:	
Státus 5 pC. kötelezőlev.	87 $\frac{1}{4}$ p. p.
— 4 pC.	76 — — —
— 1820diki nyeres. kölesön	179 — — —
— 1821diki	123 — — —
Bécs vár. 2 $\frac{1}{2}$ pc. banko kötel.	— — — —
Az udv. kam. 2 $\frac{1}{2}$ perCent kötel.	— — — —
Bank-actiák v. részvények darabja	1132 $\frac{1}{2}$ — — —

A' gabonának pesti piaczi ára Julius 31dikén 1832.

Pozs. m. vtó. gar.	legjobb	középszerű	sekélyeb	Pozs. m. vtó. gar.	legjobb	középszerű	csékélyebb
Tisztabúza	150	140	133 $\frac{1}{2}$	Zab	32	31 $\frac{1}{2}$	30
Kétszeres	100	93 $\frac{1}{2}$	90	Köles	—	—	—
Rozs	53 $\frac{1}{2}$	50	48	Köles-kása	100	—	—
Árpa	44	42 $\frac{1}{2}$	41 $\frac{1}{2}$	Kukoricza	53 $\frac{1}{2}$	51 $\frac{1}{2}$	50

Szerkezteti Helmezy. — Nyomatja Landerer.
Előbbi lev. 2 lap. tacitus h. olv. tacitus, — 's 5 sorral utána mind h. mond.